

FUNDARGERÐ MINJARÁÐS SUÐURLANDS

4. fundur haldinn í Fjölheimum á Selfossi 7. desember 2016.

Mætt voru: Ásborg Arnþórsdóttir, Hreinn Óskarsson, Linda Ásdísardóttir, Ólafía Jakobsdóttir, Sverrir Magnússon og Uggi Ævarsson. Ísólfur Gylfi Palmason forfallaðist og komst ekki á fundinn.

1.

Fundurinn hófst með kynningu Guðmundar Stefáns Sigurðarsonar, verkefnastjóra Minjastofnunar, á verkefninu *Strandminjar í hættu*. Þar kom fram að ágangur sjávar ógnar minjastöðum um land allt og kapphlaup er um að meta ástandið og skrá minjar áður en þær skolast burt. Rannsókn, verndun og eftirlit eru höfuðþættir og hefur Minjastofnun skoðað möguleika á að fá almenning með sér í lið við t.d. eftirlitsþáttinn. Afmörkun svæða sem og vandasöm forgangsröðun í verndun eru verkefni sem Minjastofnun stendur frammi fyrir. Fyrst og fremst verður beint sjónum að minjaheildum eins og verstöðum sem hafa þá ríkt sögulegt gildi. Guðmundur nefndi nokkur dæmi m.a. Gufuskála og Skaftártungu þar sem strykir hafa fengist úr erlendum sjóðum við rannsókn minja.

2.

Rætt var um lög um landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru- og menningarsögulegum minjum. Þar er markmiðið að „móta og samræma stefnu um uppbyggingu, rekstur og viðhald innviða í þágu náttúruverndar og til verndar menningarsögulegum minjum vegna álags af völdum ferðamennsku og útivistar.“

Verkefnastjórn skipuð til þriggja ára í senn vinnur við forgangsröðun landsáætlunar sem mun ná yfir 12 ára tímabil. Mikilvægur liður verkefnisins er öflun tillaga frá stofnunum og sveitarfélögum um staði sem þurfa vernd og uppbyggingu. „Verkefnisstjórn skal við undirbúning tillagna að stefnumarkandi tólf ára áætlun og þriggja ára verkefnaáætlun afla tillagna og leita eftir faglegrri aðstoð hjá þeim opinberu stofnunum sem hafa umsjón með ferðamannaleiðum, ferðamannastöðum og ferðamannasvæðum sem eiga aðild að áætlununum.“ Ásborg situr í verkefnastjórn og deildi með fundarmönnum reynslu sinni af þeirri vinnu sem og að vera starfandi ferðamálafulltrúi uppsveita Árnassýslu.

3.

Fundarmenn ræddu vítt og breitt um minjasvæði á Suðurlandi út frá skilgreindu gildissviði landsáætlunar:

1. Ferðamannaleið: Skilgreind leið sem tengir saman ferðamannastaði. Ferðamannaleiðir geta verið gönguleiðir, reiðleiðir og reiðhjólaleiðir.
2. Ferðamannastaður: Skilgreindur staður sem hefur aðdráttarafli fyrir ferðamenn vegna náttúru hans eða sögu.
3. Ferðamannasvæði: Skilgreint landsvæði sem ferðamenn sækja vegna náttúru þess og sögu og tekur til fleiri en eins ferðamannastaðar.

Samhljómur var í fundarmönnum að finna sameiginlega tengingu í minjasvæðum á Suðurlandi. Mikið var rætt um minjar við sjó enda var það upphafspunktur fundarins. Sagt var frá þeim sjóminjum sem þekktar eru á strönd Suðurlands, staðir sem eru fæstir áfangastaðir ferðamanna í dag. Einnig var rætt um aukinn áhuga heimamann og ferðamanna á sögulegum gönguleiðum og m.a. sagði Ólafía frá verkefni Kirkjubæjarstofu við skráningu þjóðleida í

sýslunni og rannsóknum á ferðum munkna og nunna. Minjaráði komst að þeirri niðurstöðu að gamlar gönguleiðir gætu verið góður útgangspunktur til að tengja saman náttúru- og menningasögulegar minjar á stóru svæði Suðurlands. Vissulega eru gamlar gönguleiðir ekki endilega aðgengilegar sem gönguleiðir í dag en þó væri hægt að skoða þann möguleika við tengingu svæði. Þetta væri hægt að gera út frá ólíkum þáttum eins og verleið sjómanna, ferjustöðum, pílgrímsleiðum, smalamennska.

4.

Að lokum var minjaráð hvatt til að leita eftir hugmyndum frá sínu nærsamfélagi sem myndi gangast við landsáætlun.